

A Pécsi Ítéltábla dr. Rigó Éva pártfogó ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - dr. Csizmeg László ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2010. április 7. napján kelt 23.P.20.139/2009/28. számú ítélete ellen az alperes által 30. és 31. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperesnek a felperes elsőfokú részperköltségében, az állam által előlegezett részilletékben és az állam által előlegezett egyéb költségben való marasztalását.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperest a másodfokú eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját a felperesnek kell viselnie.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a N Bíróság Pk.50.767/1997. szám alatt kibocsátott fizetési meghagyásával kötelezte L.F. adóst, hogy fizessen meg a felperes részére 1.800.000 forint kölcsönt és járulékait. A jogerős fizetési meghagyás alapján a felperes kérelmére a bíróság 1997. november 10-én végrehajtási lapot állított ki, melyet 1997. december 16-án megküldött a n önálló bírósági végrehajtó irodájának. A végrehajtási ügy az önálló bírósági végrehajtó foglalkozású alpereshez került, aki 1998. december 14-én végrehajtási előleg befizetésére hívta fel a felperest. A felperes a felhívásnak eleget tett és a végrehajtási előleget az alperes számlájára befizette. Az alperes 1999. március 23-án a N Körzeti Földhivatalt, 1999. július 8-án a Cs Polgármesteri Hivatalt és

adóhatóságot kereste meg az adós vagyontárgyainak felkutatása érdekében. Ezt követően a felperes sürgetése után 2000. november 14-én az adós lakóhelyén az alperes foglalatát kísérelt meg, amely azonban nem vezetett eredményre. A foglalatási jegyzőkönyv szerint, mivel az adós lakóhelyén nem tartózkodott senki, a foglalatásra nem volt lehetőség. Rögzítette továbbá az alperes a jegyzőkönyvben, hogy az adós a megyében ingatlannal, valamint gépjármű tulajdonnal nem rendelkezik.

Az alperes ezt követően további érdemi végrehajtási cselekményt nem fogantatosított. 2003. májusában nyugdíjba ment. A végrehajtási ügyet P.A. önálló bírósági végrehajtó vette át, aki általános megkereséseket bocsátott ki a földhivatal, az okmányiroda, a polgármesteri hivatal, valamint az adósnak a felperes által bejelentett munkahelye felé. A földhivatali, a polgármester hivatali és a munkahelyi megkeresés eredménytelen volt. Az okmányiroda válasza szerint azonban három gépjármű - egy MZ 250 típusú motorkerékpár, egy XXX-000 rendszámú H, valamint egy YYY-000 forgalmi rendszámú F típusú személygépkocsi - az adós tulajdonában állt, amelyeket a végrehajtó 2005. január 25-én lefoglalt. A lefoglalt gépjárműveket 2006. szeptember 28-án sikertelenül kísérelte meg árverésen értékesíteni. A gépjárművek üzemképtelen állapota miatt ugyanis azok értékesíthetetlenek voltak, az árverésen megjelent érdeklődők egyik lefoglalt járműre sem tettek ajánlatot. A végrehajtó ezt követően további megkereséseket adott ki az adós vagyonának felkutatása érdekében, amelyek azonban eredményre nem vezettek.

A felperes keresetében 1.986.485 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetének indoklásául előadta, hogy a végrehajtás kezdetekor az alperesnek lett volna lehetősége az adós vagyonát figyelembe véve a felperes követelésének behajtására, ha a végrehajtói tevékenységét megfelelően látta volna el. Az elhúzódozó végrehajtási eljárás kezdetén ugyanis az adós gépjárművei a felperes álláspontja szerint értékesíthetőek lettek volna, ezen túlmenően az adós munkabérére is folytatható lett volna végrehajtás, valamint tudomása szerint az adós nagy értékű ingóságokkal is rendelkezett, amelyek lefoglalására nem került sor. Álláspontja szerint a végrehajtás az alperes hibájából lehetetlenült el, ezért az alperes kártérítés címén köteles a behajthatatlanná vált követelés megfizetésére.

Az ismeretlen helyen tartózkodott alperes részére kirendelt ügygondnok a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmét érdemben nem indokolta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet részben teljesítve az alperest 300.000 forint és ennek 2000. január 1. napjától számított késedelmi kamatai, valamint részperkötségek felperes javára történő megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli, az alperest képviselő ügygondnok munkadíját pedig 20.000 forintban állapította meg. Ezen kívül az alperest az állam által előlegezett eljárási illeték és egyéb részperkötség állam javára történő megfizetésére is kötelezte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletét a Ptk.349.§ (1) bekezdésére, Ptk.339.§ (1) bekezdésére, valamint a Vht.5.§ (1) bekezdésére alapította. Arra a következtetésre jutott, hogy az alperes eljárása a felperes végrehajtási ügyében a Vht.5.§ (1) bekezdésébe foglalt követelményeknek nem felelt meg. Eszerint ugyanis a bírósági végrehajtás során akár állami kényszer alkalmazásával is el kell érni, hogy az adós teljesítse a kötelezettségét, ennek érdekében pedig az önálló bírósági végrehajtónak a végrehajtás foganatosításakor szakszerűen és hatékonyan kell eljárnia. Rögzítette, hogy az alperes az adós gépjármű tulajdonával kapcsolatban csak a polgármesteri hivatalt keresete meg, a központi nyilvántartás megkeresésére azonban nem került sor. A központi gépjármű nyilvántartás adatai szerint viszont a végrehajtási eljárás kezdetekor az adós tulajdonában volt az MZ típusú motorkerékpár és a F gépkocsi, míg az adós 2003. január 28-án ezek mellett megszerezte a H típusú személygépkocsi tulajdonjogát is. A F gépkocsi és a motorkerékpár forgalmi értékét 1999. évre aktualizálva igazságügyi szakértői vélemény alapul vételével, valamint a végrehajtási iratok között található értébecslésre tekintettel 500.000 forintban határozta meg. Megállapítása szerint ezek a járművek végrehajtás alá vonhatók lettek volna a felperes követelésének kielégítése érdekében. Az azonban pontosan nem állapítható meg, hogy a járműveket milyen áron lehetett volna értékesíteni, ezt az összeget a Pp.206.§ (3) bekezdése szerinti mérlegeléssel 300.000 forintban határozta meg az elsőfokú bíróság és ennek az összegnek, valamint 2000. január 1. napjától számított késedelmi kamatainak a megfizetésére kötelezte kártérítésként az alperest a felperes javára. A perköltségek viselése tárgyában a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a részleges pervesztesség-pernyertesség szabályai szerint határozott az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést azt követően, hogy a jogerősített elsőfokú ítélet alapján kezdeményezett végrehajtási eljárás során értesült az ítélet meghozataláról és annak tartalmáról. A fellebbezési határidő elmulasztása miatt előterjesztett igazolási kérelmet a másodfokú bíróság alaposnak találta és a fellebbezést határidőben előterjesztettnek tekintette.

Fellebbezésének indokolásában az alperes vitatta, hogy a kereset tárgyává tett végrehajtási eljárásban olyan mulasztást követett volna el, amely a felperes károsodásához vezetett. Utalt arra, hogy a kérdéses időszakban a központi nyilvántartások ugyanazzal az adatbázissal rendelkeztek, mint a helyiek, miután rendszerük erre épült. Nem volt indokolt és kötelezően előírt a megkeresésük. Vitatta a szakértői vélemény megalapozottságát és annak figyelembe vehetőségét. Utalt arra, hogy a felperes a Ptk.349.§ (1) bekezdésében előírt jogorvoslati lehetőségeket nem merítette ki és nem tett meg mindent a Ptk.340.§ (1) bekezdése értelmében a kár megelőzése végett sem. Elévülési kifogást is előterjesztett, utalva arra, hogy a felperes esetleges követelése elévült.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A kizárólag a másodfokú eljárásban előterjesztett elévülési kifogásra tekintettel a másodfokú bíróság felhívta a felperest, hogy az alperes elévülési kifogására tegyen érdemi nyilatkozatot, az erre vonatkozó új ténybeli előadásával kapcsolatos bizonyítékait jelölje meg és valamennyi okirati bizonyítékát csatolja be. A felhívásra a felperes akként nyilatkozott, hogy álláspontja szerint a követelés nem évült el, a felperes minden tőle telhetőt megtett követelése érvényesítése iránt, a korábban eljáró pártfogó ügyvédje pedig megbetegedett majd elhalálozott, ami nehezítette a felperes követelésének érvényesítését.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése alapjául szolgáló tényeket helyesen állapította meg. Ezek közül a másodfokú bíróság kiemeli, hogy az alperes 2003. májusában nyugdíjba ment, P.A. végrehajtó pedig 2006. szeptember 28-án kísérelte meg árverésen a lefoglalt gépjárművek értékesítését, ez azonban nem vezetett eredményre azok műszaki állapota miatt.

A felperes a késedelmi kamatigényét 1996. október 13. napjától kezdődően kívánta érvényesíteni, álláspontja szerint tehát kártérítési követelése az alperessel szemben ekkor esedékessé vált. Az elsőfokú bíróság késedelmi kamatot 2000. január 1. napjától kezdődően ítelt meg, az elsőfokú ítéletből következően a felperes alperes által okozott kára 1999. december 31-én következett be. A Ptk.360.§ (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, a 324.§ (1) bekezdése alapján pedig a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik. A felperes keresetéből következően tehát az öt éves elévülési idő 1996. október 13-án kezdődött volna meg, az elsőfokú bíróság ítéletéből következően pedig 2000. január 1. napján. A másodfokú bíróság azonban az elévülési idő kezdetét 2003. június 1. napjában határozta meg, figyelemmel arra, hogy az alperes 2003. májusában - közelebbről nem ismert időpontban - nyugdíjba ment, ezt követően tehát végrehajtási cselekményeket a felperes végrehajtási ügyében nem foganatosíthatott, esetleges korábbi mulasztását sem pótolhatta volna. A felperes a keresetét jogellenes végrehajtói mulasztásra alapította. Álláspontja szerint az alperesnek lett volna lehetősége a felperes követelésének behajtására, ha a végrehajtói tevékenységét megfelelően látta volna el. Az alperes azonban a végrehajtói tevékenységét 2003. májusáig gyakorolta. Az elévülési idő kezdetének megállapítható legkésőbbi időpontja tehát 2003. június 1. napja. A felperes azonban ekkor még nem tudott arról, hogy az adósnak ténylegesen lett volna végrehajtás alá vonható vagyona, erről csak az alperes nyugdíjba vonulását követően az új végrehajtó által folytatott végrehajtási eljárás során szerzett tudomást. A Ptk.326.§ (2) bekezdése értelmében, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. A felperes számára 2006. szeptember 28-án kellett nyilvánvalóvá váljon a behajtás lehetetlensége. Az alperessel szembeni követelése elévülési idejéből ekkor még

egy évnél hosszabb idő hátra volt, ezért az elévülés nyugvása az elévülési idő meghosszabbodását nem eredményezte. 2008. május utolsó napján az elévülés bekövetkezett. A felperes pedig csak 2009. január 26. napján nyújtotta be a keresetlevelét. A másodfokú bíróság felhívása ellenére a felperes nem bizonyította a másodfokú eljárásban, hogy az elévülést ezt megelőzően a Ptk.327.§ (1) bekezdésében foglalt valamely módon megszakította volna.

A Ptk.325.§ (1) bekezdése alapján az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet. Az elévülést azonban a Ptk.204.§ (3) bekezdése alapján a bíróság hivatalból nem veheti figyelembe, ezért az elévülés kérdését az elsőfokú bíróság erre vonatkozó alperesi kifogás hiányában nem vizsgálhatta. Az elsőfokú eljárásban személyesen részt nem vevő alperes a fellebbezésében hivatkozott első ízben elévülésre. Az elévülési kifogás másodfokú eljárásban történő előterjesztésének eljárási akadálya nem volt, azt a másodfokú bíróság nem hagyhatta figyelmen kívül a fellebbezés elbírálása és az elsőfokú ítélet felülbírlata során. Az elévülési kifogást a fentiek szerint a másodfokú bíróság megalapozottnak találta, ezért a Ptk.253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet meg kellett változtatnia a kereset maradéktalan elutasítása mellett. Az érdemi döntésből következően a perköltségek tárgyában is meg kellett változtatni az elsőfokú bíróság ítéletét, tekintettel arra, hogy a felperes teljes egészében pervesztesnek minősül, ezért a Pp.81.§ (1) bekezdése nem alkalmazható. A felperes azonban személyes költségmentessége folytán nem kötelezhető az állam által előlegezett perköltségek megtérítésére. Az alperesnek az elsőfokú eljárásban az ügygondnoki munkadíján felül egyéb perköltsége nem merült fel, az ügygondnoki munkadíjat a felperes az elsőfokú eljárás folyamán megelőlegezte.

A fellebbezés sikerességére tekintettel a másodfokú eljárásban a felperes pervesztesnek minősül, ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte őt a másodfokú bíróság az alperes jogi képviseletével felmerült munkadíj megtérítésére, ennek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján határozta meg. A Pp.87.§ (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperest a másodfokú eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját a felperesnek kell viselnie, ennek tárgyában az engedélyezés feltételei szerint a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat határoz.

P é c s , 2012. január 12.

dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, dr. Kutasi Tünde s.k. bíró